

Kunnen we de dalende leesvaardigheid nog keren? 120 scholen starten traject voor sterk leesonderwijs vanaf de kleuterklas

25.9.2026 - | Odisee Hogeschool

Odisee-hogeschool, Thomas More en UGent ondersteunen kleuterteams twee jaar lang met focus op sterke leesstart

De recente PISA-resultaten zetten de dalende leesvaardigheid van Vlaamse leerlingen opnieuw op de agenda. Onderzoek wijst uit dat de fundamenteën voor succesvol lezen al gelegd worden in de kleuterklas. Daarom starten Odisee-hogeschool, Thomas More en UGent op maandag 28 september een vernieuwde editie van het wetenschappelijk onderbouwde professionaliseringstraject ELODIE. 120 scholen uit alle Vlaamse provincies nemen deel, een verdubbeling ten opzichte van de eerste editie. Het traject werd bovendien vernieuwd om aan te sluiten bij de nieuwe minimumdoelen.

Volgens de PISA-resultaten halen 3 op de 10 Vlaamse jongeren het basisniveau voor leesvaardigheid niet. "Als we ons zorgen maken over de leesvaardigheid van 15-jarigen, moeten we ook kijken naar wat er gebeurt bij 5-jarigen", duidt Jona Hebbrecht, coördinator van het Expertisecentrum Taal- en Onderwijspraktijk (Odisee). "De basis voor lezen wordt veel vroeger gelegd dan vaak wordt gedacht, dus preventief werken en een sterke leesstart voorbereiden in de kleuterklas is belangrijk."

Onderzoeker Astrid Geudens (Thomas More) vult aan: "Een goede leesstart zet in op letterherkenning en klankbewustzijn van kleuters, maar kinderen hebben evenzeer nood aan een rijke woordenschat, sterke mondelinge taalvaardigheden, kennis van de wereld om hen heen, ervaringen met boeken, verhalen en geschreven taal. Die bouwstenen ontwikkelen zich in de kleuterklas en vormen samen de basis voor latere leesvaardigheid."

Het ELODIE-traject (Effectief Leesonderwijs Doet Iedereen Excelleren) vertrekt daarom niet van losse taal oefeningen, maar van de overtuiging dat taalontwikkeling en kennisopbouw hand in hand gaan. "Taal gaat altijd over iets", aldus Hebbrecht. "Kinderen leren taal het best wanneer ze spreken, luisteren en denken over betekenisvolle onderwerpen. Door taal te koppelen aan kennisrijke thema's bouwen kinderen niet alleen taalvaardigheid op, maar vergroten ze tegelijk hun kennis van de wereld. Die combinatie is essentieel ter voorbereiding van latere leesvaardigheid."

Verdubbeling van het bereik

ELODIE kwam tot stand met de steun van ESF en het Departement Onderwijs en Vorming. In het kader van 'Ieder kind taalheld' kunnen de initiatiefnemers het traject een tweede keer organiseren met steun van het departement. Het vernieuwde traject bouwt voort op een eerste succesvolle editie waaraan zestig scholen deelnamen. Dit schooljaar verdubbelt het bereik naar 120 scholen, verspreid over alle Vlaamse provincies. Die uitbreiding toont aan dat de vraag naar ondersteuning rond taal- en leesonderwijs in de kleuterklas groot blijft.

Gwen De Doncker van basisschool De Biekorf in Vilvoorde nam deel aan de eerste editie: "ELODIE was voor ons echt een schot in de roos. De betrokkenheid van de kleuters tijdens de kennisrijke thema's was erg hoog en de uitdagende woordenschat is blijven hangen. Zelfs maanden later gebruiken de kleuters nog woorden als 'vloeibaar'. Exact

wat we wilden bereiken."

Naast theoretische inzichten krijgen de deelnemende scholen ook handvatten om zelf in de klas en op school aan de slag te gaan. Het traject combineert e-learning met per schooljaar ook vijf lerende netwerkmomenten, waar scholen praktijken kunnen uitwisselen. Deze lerende netwerken zijn verspreid over Vlaanderen: in Gent, Antwerpen, Brugge, Mechelen, Brussel, Diepenbeek en Aalst zullen telkens teamleden van 15 scholen samen professionaliseren.

Speels en kleutervriendelijk

ELODIE richt zich dus niet op individuele leraren, maar op volledige kleuterteams. Het traject ondersteunt scholen bovendien bij het realiseren van de nieuwe minimumdoelen in de specifieke context van het kleuteronderwijs. Via vier praktijkgerichte modules ontwikkelen scholen een gezamenlijke visie op sterk taalonderwijs, beginnende geletterdheid, kwaliteitsvolle interactie en woordenschat in een kennisrijk curriculum. Voor deze tweede editie werd een aparte module toegevoegd over kennisrijke thema's en is er meer aandacht voor duurzame implementatie. De aanpak blijft nadrukkelijk speels en kleutervriendelijk.

Een van de belangrijke ambities van ELODIE is het versterken van de doorgaande lijn tussen kleuter- en lager onderwijs. Wat kinderen tijdens de kleuterjaren opbouwen, vormt immers de basis voor het verdere leesonderwijs.

Partners: Odisee, Thomas More en Universiteit Gent

Met steun van: ESF en Departement Onderwijs en Vorming

Praktisch - startmoment op 28 september

Vanaf eind september ontmoeten de deelnemende scholen elkaar voor het eerst in het lerend netwerk, telkens onder begeleiding van de ELODIE-onderzoekers. Op **28 september** komen **onderzoekers en een vijftigtal leraren** samen voor een eerste lerend netwerk in Gent. Dit startmoment biedt journalisten de kans om in gesprek te gaan met:

- **kleuterleraren** die deelnemen aan het traject;
- **onderzoekers** van het Expertisecentrum Taal- en Onderwijspraktijk (TOP) van Odisee;
- vertegenwoordigers van de **partnerinstellingen** Thomas More en UGent.

Zij kunnen toelichten hoe scholen concreet werken aan een sterkere leesstart, waarom taalontwikkeling al in de kleuterklas cruciaal is en welke rol de vernieuwde minimumdoelen daarin spelen.

Wat? Startmoment eerste lerend netwerk ELODIE

Wanneer? Maandag 28 september, 13.15 - 16 uur (onthaal vanaf 12 uur)

Waar? Odisee Technologicampus Gent - Gebroeders De Smetstraat 1, 9000 Gent

Gerelateerde verhalen

<https://pers.odisee.be/kunnen-we-de-dalende-leesvaardigheid-nog-keren-120-scholen-starten-traject-voor-sterk-leesonderwijs-vanaf-de-kleuterklas>